

ע"פ 8133/15 - פראס יונס נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 8133/15

לפני: כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופטת ד' ברק-ארז
כבוד השופט מ' מזוז

המערער: פראס יונס

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה מיום 9.6.2015 בע"פ 17891-03-14 שניתן על-ידי כבוד השופט מ' גלעד וערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה מיום 18.10.2015 שניתן על-ידי כבוד סגן הנשיא ר' שפירא

תאריך הישיבה: כ"ה באדר התשע"ז (23.3.2017)

בשם המערער: עו"ד אחמד חמזה יונס; עו"ד מואנס יונס

בשם המשיבה: עו"ד סיגל בלום
בשם שירות המבחן למבוגרים: גב' ברכה וייס

פסק-דין

1. האם בדין הורשע המערער בעבירות של החזקה ונשיאת נשק? כמו כן, האם יש הצדקה להקל בעונשו? אלה שתי השאלות שעמדו במרכז הערעור שבפנינו.

כתב האישום וההליכים עד כה

2. ביום 10.3.2014 הוגש נגד המערער ונאשם נוסף (להלן: הנאשם הנוסף) כתב אישום לבית המשפט המחוזי בחיפה (ת"פ 1789-03-14). על-פי עובדות כתב האישום, ביום 23.2.2014 המערער והנאשם הנוסף נסעו ברכב בכפר עארה, כאשר המערער נהג ברכב מבלי שהחזיק ברישיון נהיגה והנאשם הנוסף ישב לצדו. לאחר שהבחינו במכונית משטרה האיצו הנאשמים את מהירות נסיעתם, פגעו ברכב המשטרה והחלו בנסיעה מהירה אחורנית. בהמשך לכך, אחד השוטרים יצא מהרכב המשטרה והחל לרדוף אחר רכבם של הנאשמים. בתגובה, הנאשמים עצרו את רכבם ויצאו מן הרכב. לפי המתואר בכתב האישום, המערער ברח מהמקום ולא נענה לקריאות המשטרה שיעצור. אף הנאשם הנוסף ברח מן המקום כשהוא אוחז בידו תיק, אך בשלב מסוים שמת אותו מידו והמשיך בבריחתו. התיק נתפס על-ידי המשטרה, ובתוכו נמצאו שני חפצים דמויי תת-מקלע מאולתר (להלן: הנשק), קופסה המכילה תחמושת ושלוש מחסניות. תחמושת נוספת נמצאה גם ברכב שבו נסעו הנאשמים בליל האירוע. בגין כל אלה יוחסו לנאשמים העבירות הבאות: החזקה ונשיאת נשק שלא כדין לפי סעיפים 144(א) ו-144(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) בצירוף סעיף 29 לחוק (מספר עבירות); הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו לפי סעיף 275 לחוק עונשין בצירוף סעיף 29 לחוק; חבלה במזיד לפי סעיף 413 לחוק העונשין בצירוף סעיף 29 לחוק; וכן עבירות של נהיגה ללא רישיון לפי סעיף 10א לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961, ונהיגה ללא פוליסת ביטוח לפי סעיף 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970 (שתיהן למערער בלבד).

3. כתב האישום הוגש לאחר ששני השוטרים שנסעו ברכב המשטרה זיהו את הנאשמים במסדר תמונות כמי שהיו מעורבים באירוע (להלן: מסדר הזיהוי). הנאשמים הכחישו כל קשר לאירוע, ובהתאם לכך אף כפרו במיוחס להם. הנאשם הנוסף אף ציין בחקירתו את שמו של אדם אחר, חסן אבו שחאדה (להלן: חסן), שהגיע אליו בריצה לאחר האירוע וביקש ממנו לבדוק אם המשטרה עדיין רודפת אחריו. בהמשך לכך, טען הנאשם הנוסף כי לסברתו חסן היה מעורב באירוע.

4. במהלך המשפט העידו בבית המשפט המחוזי השוטרים שהיו מעורבים באירוע וכן הנאשמים עצמם, לצד עדים נוספים. ביום 15.9.2014, לאחר סיום עדויות הנאשמים, ביקש המערער לחזור אל דוכן העדים ובשלב זה הודה בכך שנהג ברכב במהלך האירוע, וכן בכך שנמלט מהמקום לאחר ההיתקלות ברכב המשטרה. עם זאת, המערער טען כי מי שישב לידו ברכב היה חסן, וכן הכחיש כל מודעות או זיקה לנשק עובר למועד ההיתקלות במשטרה.

5. ביום 9.6.2015 נתן בית המשפט המחוזי (השופט מ' גלעד) את הכרעת דינו. בית המשפט המחוזי ציין כי מצא את עדותיהם של הנאשמים בלתי מהימנות, וכן כי הוא נותן אמון בעדויותיהם של השוטרים. הוא הוסיף וציין כי מצא כמהימנות גם את עדויותיהם של מרבית עדי התביעה האחרים, בעוד עדי ההגנה היו בלתי מהימנים. עם זאת, בסופו של דבר קבע בית המשפט המחוזי כי יש לזכות את הנאשם הנוסף מחמת הספק, בין היתר, בשל פגמים שנפלו במסדר הזיהוי. לעומת זאת, בית המשפט המחוזי הרשיע את המערער, שאף הודה בהשתתפותו באירוע ושהרכב המעורב בו היה

בבעלות אחותו. באופן ספציפי, בית המשפט המחוזי קבע כי אינו נותן אמון בגרסתו הכבושה של המערער, לגביה ציין כי היא "מפוקפקת", "אינה נתמכת בראיות כלשהן", וכן "רצופת סתירות, מחוסרת היגיון ומניפולטיבית" (בעמ' 72 להכרעת הדין). בית המשפט המחוזי קבע עוד כי הצטברות הנסיבות שבנדון מעידה על מעורבותם של השניים במשותף בעבירה של החזקה ונשיאת נשק, ובהמשך קבע כי המערער לא הצליח לסתור את "החזקה העובדתית שנובעת מנוכחותו ברכב ומנסיבות המקרה כמכלול". לפיכך, בית המשפט המחוזי הרשיע את המערער בכל העבירות המיוחסות לו, למעט בעבירה של חבלה במזיד לרכב המשטרתית.

6. ביום 18.10.2015 גזר בית המשפט המחוזי (סגן הנשיא ר' שפירא) את דינו של המערער. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם הענישה הראוי במקרה זה נע בין 12 ל-36 חודשי מאסר בפועל לגבי האירוע כולו. בסופו של דבר, בית המשפט המחוזי השית על המערער עונש של 14 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו. בנוסף, בית המשפט המחוזי השית על המערער עונש מאסר על תנאי של 10 חודשים כשהתנאי הוא שלא יעבור עבירות נשק מסוג פשע בתוך שלוש שנים; מאסר על תנאי של 7 חודשים כשהתנאי הוא שלא יעבור עבירת הפרעה לשוטר במילוי תפקידו או עבירת נהיגה ללא רישיון נהיגה בתוך שנתיים; קנס בסך 10,000 שקל; וכן פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה במשך שלוש שנים, ופסילה על תנאי מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה במשך שנתיים נוספות כשהתנאי הוא שלא יעבור במשך שלוש שנים אחת מן העבירות שבהן הורשע.

7. למען שלמות התמונה יצוין כי ביום 30.11.2015 קיבל בית משפט זה (השופט י' דנציגר) בקשה לעיכובו של עונש המאסר שהושת על המערער בהסכמת המדינה.

הערעור

8. הערעור שבפנינו מכוון כנגד הכרעת הדין וגזר הדין כאחד.

9. בכל הנוגע להכרעת הדין, טוען המערער כי יש מקום לזכותו מן העבירות שעניינן החזקה ונשיאה של הנשק. לטענתו, אין מקום להחיל בעניינו את החזקה לפיה הוא החזיק את הנשק, או למצער אין להחילה במלוא עוצמתה, מאחר שהנשק נמצא בתיק שהיה ברשותו של האדם שנסע עמו ברכב, בעוד הוא עצמו לא היה מודע להימצאותו ברכב. כמו כן, נטען כי בית המשפט המחוזי הפעיל את הכלל של "פלגינן דיבורא" בהתייחס לגרסתו הכבושה של המערער - היינו הרשיעו על סמך ההודאה שנכח במקום האירוע, ובה בעת דחה את גרסתו באשר למודעות להימצאות הנשק ברכב - מבלי לנמק זאת. המערער טוען כי אין להסתמך על הודאתו במתכונת חלקית זו, וכי במצב דברים זה אין בידי המדינה ראיות כנגדו מעבר לראיות כנגד הנאשם הנוסף, אשר כאמור זוכה לבסוף מחמת הספק. בנוסף, המערער מצביע על מחדלים נטענים בחקירת המשטרה, ובכלל זה על כך שמעורבותו של חסן באירוע לא נחקרה, לשיטתו, "כראוי".

10. בכל הנוגע לגזר הדין, טוען המערער כנגד חומרת עונשו בהצביעו על נסיבות מקלות הקשורות בביצוע העבירה ועל מחדלי החקירה. המערער מוסיף ומצביע על אורח חייו הנורמטיבי בדרך כלל, כפי שאף עולה מתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו. לשיטתו, יש מקום להקל עמו ולהסתפק בשישה חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. לבסוף, המערער טוען כי גובה הקנס שהוטל עליו אינו מידתי.

11. מנגד, המדינה טוענת כי יש לדחות את הערעור, שכן בית המשפט המחוזי התרשם באופן בלתי אמצעי מהעדים ופסק דינו מבוסס ברובו על ממצאי מהימנות.

12. לגופם של דברים, המדינה טוענת כי אין להקיש מזיכויו של הנאשם הנוסף לעניינו של המערער, שהודה כי נהג ברכב בעת האירוע. בנוסף, נטען כי נוכחותו של המערער באירוע אינה נלמדת אך מהודאתו אלא גם מראיות נוספות, ובכלל זה העובדה כי הרכב שייך לאחותו. כמו כן, נטען כי הימצאותה של תחמושת נוספת ברכב תומכת בחזקה כי הנשק היה בחזקתו של המערער, יחד עם ראיות נוספות, לרבות הסתירות בגרסתו הכבושה. באשר לשאלת ההחזקה של הנשק על-ידי המערער, המדינה טוענת כי "נמצא רכב עם תחמושת מתחת לכיסא דבר שמגביר את אותה חזקה שהרכב ש[י]מש להובלת נשק ושזה היה בחזקתו". בנוסף, המדינה טוענת כי מחדלי החקירה שעליהם מצביע המערער רלוונטיים אך לשאלת זיהויו של הנאשם הנוסף, ולכן אין בהם כדי לסייע לו. באופן כללי יותר, המדינה טוענת כי ניתן להרשיע נאשם בעבירות המיוחסות לו על אף שנאשם נוסף בביצוען של אותן עבירות זוכה בדין (בהפניה לדנ"פ 4971/02 זגורי נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(4) 583 (2004) (להלן: עניין זגורי)).

13. באשר לגזר דינו, המדינה טוענת כי העונש שהושת על המערער הוא מקל בהתחשב בכך שמדובר בעבירות נשק, ועל כן ממילא אין מקום להקלה נוספת בו.

דיון והכרעה

14. אנו סבורים שדין הערעור להידחות על כל חלקיו.

15. לא מצאנו ממש בטענות הנוגעות להרשעתו בדין של המערער. טענותיו של המערער לגבי זיהויו, וכך גם לגבי שאלת נוכחותו במקום, נסבו בעיקרן על קביעות עובדתיות של בית המשפט המחוזי. כידוע, ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בממצאים עובדתיים שנקבעו על-ידי הערכאה הדיונית (ראו למשל: ע"פ 661/16 אברהמי נ' מדינת ישראל, פסקה 51 (25.1.2017)). מכל מקום, לאמיתו של דבר, הדיון בטענות אלה לגבי זיהויו חורג מן הנדרש מן הטעם הפשוט שבסופו של דבר הוא עצמו הודה בנוכחותו במקום.

16. אנו סבורים כי לא נפל פגם בקבלת הודאתו של המערער לצד דחיית שאר החלקים בגרסתו הכבושה - אותם חלקים שבהם ביקש המערער לצמצם את מעורבותו בעבירות הנשק. כידוע, רשאי בית המשפט לבור את הבר מן התבן הראייתי ולקבל חלקים מסוימים מגרסתו של נאשם לצד דחייתם של חלקים אחרים (ראו למשל: ע"פ 3124/91 כהן נ' מדינת ישראל, פ"ד מז(3) 415, 406 (1993); ע"פ 5825/97 שלום נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(2) 933, 950 (2001); ע"פ 2478/12 אגבריה נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (13.5.2015)). בית המשפט המחוזי התרשם כי כאשר הבין המערער ש"הוא לא יוכל לחמוק מאחריות בגין מעורבותו באירוע, בדה גרסה שמטרתה למזער את חלקו כמי שנקלע לאירוע באקראי, ללא יד[ו]עתו על הנשק" (בעמ' 72 להכרעת הדיון). איננו מוצאים מקום להתערב בהתרשמות זו.

17. לגופם של דברים, היה מקום להחלת החזקה לפי סעיף 144(ד) לחוק העונשין באשר להחזקת הנשק על-ידי המערער, שהרי הנשק הובל ברכבו (ראו למשל: ע"פ 1345/08 איסטחרוב נ' מדינת ישראל, פסקה י"ז (18.5.2009)). על כך יש להוסיף כי המערער אכן לא הצליח לסתור חזקה זו. כמו כן, לא מצאנו לנכון להתערב בקביעתו של בית

המשפט המחוזי לפיה ממכלול הנסיבות של הפרשה עולה שהמערער היה מודע להימצאות הנשק ברכב. בהקשר זה, נציין כי מלבד הנשק אותו נשא הנאשם הנוסף נמצאה ברכב תחמושת. כפי שקבע בית המשפט המחוזי, המערער לא נתן הסבר מניח את הדעת להימצאות התחמושת ברכב, ודי בכך כדי להרשיעו בעבירות הנשק.

18. כמו כן, אין מניעה להרשיע את המערער על אף זיכויו של הנאשם הנוסף, שכן אין בין שתי הכרעות אלה סתירה מהותית שאינה ניתנת ליישוב (ראו למשל: עניין זגורי, בעמ' 613; ע"פ 4205/14 בן יצחק נ' מדינת ישראל, פסקאות 68-65 וההפניות שם (29.5.2016)). עניינו של המערער שונה באופן מהותי מעניינו של הנאשם הנוסף לנוכח, בין היתר, הודאתו של המערער בכך שנהג ברכב במהלך האירוע.

19. לבסוף, אף אנו סבורים כי אין בטענות המערער באשר למחדלי החקירה כדי להועיל לו, שכן אלה התמקדו בשאלת זיהויים של הנאשמים, שהתייתה בעניינו של המערער לנוכח הודאתו.

20. לא מצאנו ממש אף בערעור שנסב על עונשו של המערער. העבירות שבהן הורשע - עבירות נשק וכן עבירות שעניינן נהיגה פרועה - הן חמורות (ראו למשל: ע"פ 135/17 מדינת ישראל נ' בסל, פסקה 10 (8.3.2017)). למעשה, העונש שהושת עליו נוטה לקולא, אף כאשר מביאים בחשבון את הנסיבות השוקלות לזכותו (שם, בפסקה 13; ראו גם: ע"פ 9373/10 ותד נ' מדינת ישראל (14.9.2011); ע"פ 5900/15 מעוז נ' מדינת ישראל (10.5.2016)).

21. סוף דבר: הערעור נדחה על כל חלקיו. המערער יתייבב לריצוי עונשו ביום 18.4.2017 בבית סוהר קישון עד השעה 10:00, או על-פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר.

ניתן היום, ט' בניסן התשע"ז (5.4.2017).

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט

שׁוֹפֵט